

SPIS TREŚCI

SŁOWO OD AUTORA	9
WSTĘP	11
Wizerunek Rosji w polskich mediach – stan badań	12
Obraz świata w metaforach – perspektywy badawcze	18
Perspektywa poznawcza	19
Perspektywa komunikacyjna	22
Perspektywa kulturowa	24
Metody, cele i struktura pracy	25
Charakterystyka materiału i kryteria jego doboru	27
1. PARADOKSY METAFORY	33
1.1. Metafora jako innowacja językowa	33
1.2. Metafora jako osnowa języka i myślenia	37
1.3. Metafora jako wskaźnik konotacji leksykalnych	40
1.4. Kognitywne ujęcia metafory	45
1.4.1. Kategoryzacja przenośni	46
1.4.2. Krytyka modelu metafory pojęciowej	51
1.4.3. Teoria amalgamatów pojęciowych	53
1.5. Podsumowanie	55
2. METAFORY W DYSKURSIE PRASOWYM	59
2.1. Perspektywa poznawcza	60
2.1.1. Punkt widzenia	60
2.1.2. Nieodłączność wartościowania	63
2.1.3. Opozycja <i>swój</i> – <i>obcy</i>	65
2.1.4. „My” jako wspólnota wartości	68
2.1.5. Słowa jako nośnik interpretacji świata	71
2.1.6. Nieustanność narracji	75

2.1.7. Schematy narracji	80
2.1.8. Z innej (cudzej) perspektywy	83
2.1.9. Podsumowanie	86
2.2. Perspektywa komunikacyjna	87
2.2.1. Wymiary dyskursu	87
2.2.2. Gatunki mowy	87
2.2.3. Informacja – publicystyka – rozrywka	90
2.2.4. Wpływ środków przekazu na cechy dyskursu	91
2.2.5. Wpływ odbiorcy na cechy dyskursu	94
2.2.6. Misja w warunkach komercji	98
2.2.7. Podsumowanie	101
2.3. Cechy współczesnego dyskursu prasowego	101
2.4. Cechy przenośni publicystycznych	104
2.4.1. Komunikatywność	106
2.4.2. Wyrazistość	108
2.4.3. Negatywizm	110
2.4.4. Obrazowość	112
2.4.5. Konwencjonalność i kreatywność	113
2.4.6. Multimodalność	120
2.4.7. Intertekstualność i interikonizacja	124
2.4.8. Stylowa różnorodność	126
2.4.9. Wielogłosowość	127
2.4.10. Podsumowanie	134
3. WIZERUNEK ROSYJSKICH PRZEMIAN POLITYCZNYCH (2000–2008)	137
3.1. Metaforyka przejmowanej kontroli	137
3.1.1. Walka i podbój	138
3.1.2. Pozbywanie się rywali	142
3.1.3. Ograniczanie swobody	149
3.1.4. Konsolidacja władzy	154
3.1.5. Demokracja i autorytaryzm – schemat <i>skali i ścieżki</i>	155
3.1.6. Podsumowanie	161
3.2. Jelcynowski chaos i Putinowski porządek (schematy opowieści)	162
3.2.1. Schemat epicki	165
3.2.2. Schemat satyryczny	170
3.3. Bilans przemian i ocena postaw	175
3.4. Podsumowanie	183
4. MIĘDZY AUTORYTARYZMEM A DEMOKRACJĄ – WIZERUNEK ROSYJSKIEGO USTROJU	185
4.1. Określenia ustroju	185

4.2. Przeciwwstawianie pozorów i istoty rzeczy	192
4.2.1. Nieadekwatność nazw	192
4.2.2. Antytezy	198
4.2.3. Paradoksy	201
4.2.4. Pod powierzchnią demokracji	203
4.2.5. Metaforyka teatru	212
4.2.6. Metaforyka nierównej rywalizacji wyborczej	219
4.3. Podsumowanie	223
5. MIĘDZY MONARCHIĄ A REPUBLIKĄ – WIZERUNEK ROSYJSKIEJ FORMY RZĄDÓW	227
5.1. Prezydent Rosji jako car	228
5.2. Na prezydenckim dworze	233
5.3. „Dziedziczenie” władzy prezydenckiej	236
5.4. Metonimie urzędu cara-prezydenta	240
5.5. Zaprzysiężenie jako intronizacja	243
5.6. Złożenie urzędu jako abdykacja	245
5.7. Podsumowanie	246
6. WIZERUNEK ROSYJSKIEJ POLITYKI SUROWCOWEJ	249
6.1. Eksport surowców jako podstawa państwa	250
6.2. Eksport surowców jako źródło największych majątków	256
6.3. Eksport surowców jako zagrożenie dla rozwoju gospodarki	258
6.4. Eksport surowców jako narzędzie polityki	261
6.4.1. Metaforyka broni	261
6.4.2. Metaforyka ograniczanej swobody	270
6.4.3. Metaforyka energetycznego podboju	278
6.4.4. Metaforyka rosyjsko-niemieckich porozumień	283
6.5. Podsumowanie	289
7. WIZERUNEK ROSJI JAKO NIEDŹWIEDZIA	293
7.1. Groźny przeciwnik	295
7.2. Trudny partner	299
7.3. Krytyka postaw wobec Rosji	301
7.4. Rosja jako niedźwiedź w metaforach wizualnych	304
7.5. Podsumowanie	310
ZAKOŃCZENIE	311
WYKAZ SKRÓTÓW	319
Źródła materiałów ikonicznych	319
Słowniki	320
BIBLIOGRAFIA	321